

RMK riskide hindamise juhend

1. Üldsätted

Juhendi eesmärk on sätestada strateegiliste riskide, protsesside riskide ja positiivsete mõjude hindamise nõuded.

2. Mõisted ja lühendid

Juhendis kasutatakse mõisteid ja lühendeid järgmises tähenduses:

- 2.1. risk – protsessi mõjutav võimalik oht või sündmus, tegevus või tegevusetus, mille realiseerumine võib ohustada RMK eesmärkide saavutamist või suurendada negatiivseid keskkonnamõjusid;
- 2.2. positiivne mõju – protsessi mõjutav võimalik sündmus või tegevus, mille realiseerumine võib parandada RMK eesmärkide saavutamist, luua uusi arenguvõimalusi, parandada keskkonnaseisundit või vähendada negatiivseid keskkonnamõjusid;
- 2.3. talutav risk – aktsepteeritav riskitase, mida RMK suudab taluda kahjustamata eesmärkide saavutamist;
- 2.4. keskkonnaaspekt – vaatenurk protsessi keskkonnariskide hindamiseks;
- 2.5. riski olulisuse näitaja – riski mõju ja tõenäosuse korrutis vastaval riskihindamise skaalal;
- 2.6. RMH – riskide ja positiivsete mõjude hindamise rakendustarkvara.

3. Riskide klassifitseerimine

- 3.1. Riskid jaotatakse oma ulatusest lähtuvalt strateegilist mõju omavateks ja protsesse mõjutavateks riskideks.
- 3.2. Riskid jagunevad oma iseloomust tulenevalt järgmisteks riskitüüpideks:
 - 3.2.1. kvaliteedirisk – riski realiseerumine toob kaasa toote või teenuse kvaliteedi halvenemise või mahu vähenemise;
 - 3.2.2. finantsrisk – riski realiseerumine toob kaasa kulude põhjendamatu suurenemise, tulude vähenemise või varade väärtuse vähenemise;
 - 3.2.3. mainerisk – riski realiseerumine toob kaasa avalikkuse negatiivse suhtumise RMK-sse;
 - 3.2.4. korruptsioonirisk – riski realiseerumine toob kaasa ametikoha või võimu kuritarvitamise omakasu eesmärgil;
 - 3.2.5. keskkonnarisk – riski realiseerumine toob kaasa negatiivse mõju keskkonnale.
- 3.3. Keskkonnariske hinnatakse lähtudes järgmistest vaatenurkadest ehk keskkonna-aspektidest:
 - 3.3.1. atmosfääri aspektist;
 - 3.3.2. pinnase aspektist;
 - 3.3.3. vee aspektist;
 - 3.3.4. elurikkuse aspektist;
 - 3.3.5. jäätmete tekke (k.a ohtlikud jäätmed) aspektist;
 - 3.3.6. metsa tervisliku seisundi aspektist;
 - 3.3.7. energiaressursside kasutamise aspektist;
 - 3.3.8. süsiniku sidumise või talletamise aspektist.

4. Protsesside riskide hindamine

- 4.1. Protsesside riske hinnatakse esmaselt või täiendavalt.
- 4.2. Protsesside riske hinnatakse esmaselt protsesside kaardistamisel.
- 4.3. Protsesside riske hinnatakse täiendavalt järgmistel juhtudel:
 - 4.3.1. maandamismeetme rakendamise järgselt;
 - 4.3.2. juhtimise ja metsamajandamise standardite auditites ning finantsauditites on leitud mittevastavusi ja tähelepanekuid;
 - 4.3.3. siseauditites on tehtud soovitusi;
 - 4.3.4. järelevalveasutuste kontrolli tulemusena on leitud mittevastavusi ja tähelepanekuid;
 - 4.3.5. struktuuriüksuse juhi või juhatuse liikme korraldusel.
- 4.4. Protsesside riskide hindamise korraldab protsessiomanik, kaasates vajadusel teisi RMK töötajaid.
- 4.5. Protsesside riske hinnatakse RMH-s.
- 4.6. Protsessi riskide hindamisel peetakse silmas protsessi tavapärasest kulgu.
- 4.7. Protsessi riske ei pea hindama, kui protsessiomaniku arvates risk sisuliselt puudub, st riski realiseerumisel on tähtsusetu mõju ning riski realiseerumine on ebatõenäoline.
- 4.8. Protsessi riski hindamisel sõnastatakse risk lähtudes riskitüübist.
- 4.9. Protsessi risk sõnastatakse arusaadavalt ja lühidalt ning seejärel hinnatakse riski esinemise võimalikkude mõju ja tõenäosust.
- 4.10. Riski mõju ja tõenäosus jagunevad kuude klassi vastavalt riskihindamise skaalale, mis on toodud tabelis 1.

Tabel 1. Riski hindamise skaala

Hinne	Mõju hinnang
1	Tähtsusetu mõju
2	Vähene mõju
3	Arvestatav mõju
4	Suur mõju
5	Ulatuslik mõju
6	Äärmuslik mõju

Hinne	Tõenäosuse hinnang, %	
1	Ebatõenäoline	0-5
2	Vähetõenäoline	5-25
3	Üsna tõenäoline	25-50
4	Väga tõenäoline	50-75
5	Ülimalt tõenäoline	75-95
6	Praktiliselt vältimatu	95-100

5. Protsesside riskide maandamismeetmete kavandamine

- 5.1. Protsessi riskile kavandatakse maandamismeetmeid, millega on võimalik vähendada riski mõju ja/või tõenäosust.
- 5.2. Alati tuleb kavandada maandamismeetmeid, kui protsessi risk on oluline.
- 5.3. Oluliseks loetakse risk, mille riski olulisuse näitaja on suurem või võrdne kui 9. Riskide olulisuse näitajad on toodud tabelis 2.

Tabel 2. Riskide olulisuse näitajate tabel

		TÕENÄOSUS					
MÕJU		1	2	3	4	5	6
	6	6	12	18	24	30	36
	5	5	10	15	20	25	30
	4	4	8	12	16	20	24
	3	3	6	9	12	15	18
	2	2	4	6	8	10	12
	1	1	2	3	4	5	6

- 5.4. Maandamismeede sõnastatakse arusaadavalt ja lühidalt, lisades meetme rakendamise tähtaja ja vastutaja.
- 5.5. Oluliste riskide puhul otsustab juhatus, kas tegemist on talutava riskiga või tuleb riski maandamiseks kasutusele võtta täiendavad maandamismeetmeid.

6. Protsesside positiivse mõju hindamine

- 6.1. Iga protsessi puhul hinnatakse, kas sellel on positiivne mõju.
- 6.2. Positiivsed mõjud jagunevad oma iseloomust tulenevalt järgmiselt:
- 6.2.1. mõju kvaliteedile – toob kaasa toote või teenuse kvaliteedi paranemise või mahu suurenemise;
 - 6.2.2. mõju finantsile – toob kaasa kulude vähenemise, tulude suurenemise või varade väärtuse suurenemise;
 - 6.2.3. mõju mainele – toob kaasa avalikkuse positiivse suhtumise;
 - 6.2.4. mõju atmosfäärile – toob kaasa atmosfääri seisundi paranemise või vähendab negatiivset mõju atmosfäärile;
 - 6.2.5. mõju pinnasele – toob kaasa pinnase seisundi paranemise või vähendab negatiivset mõju pinnasele;
 - 6.2.6. mõju veele – toob kaasa vee seisundi paranemise või vähendab negatiivset mõju veele;
 - 6.2.7. mõju elurikkusele – toob kaasa elurikkuse seisundi paranemise või vähendab negatiivset mõju elurikkusele;
 - 6.2.8. mõju metsa tervislikule seisundile – toob kaasa metsa tervisliku seisundi paranemise või vähendab negatiivset mõju metsa tervislikule seisundile;
 - 6.2.9. mõju energiaressursside kasutamisele – toob kaasa energiaressursside kasutamise vähenemise;
 - 6.2.10. mõju süsiniku sidumisele või talletamisele – toob kaasa süsiniku sidumise või talletamise suurenemise.
- 6.3. Protsesside positiivset mõju hinnatakse esmaselt või täiendavalt.
- 6.4. Protsesside positiivset mõju hinnatakse esmaselt protsessi kaardistamisel.
- 6.5. Protsesside positiivset mõju hinnatakse täiendavalt struktuuriüksuse juhi või juhatuse liikme korraldusel.
- 6.6. Protsesside positiivse mõju hindamise korraldab protsessiomanik, kaasates vajadusel teisi RMK töötajaid.
- 6.7. Protsessi positiivse mõju hindamisel sõnastatakse lühidalt positiivse mõju olemus.

7. Strateegiliste riskide hindamine

- 7.1. Strateegiliste riskide määratlemiseks hinnatakse protsesside riskide mõju RMK arengukava eesmärkide täitmisele ja keskkonnaseisundile.

- 7.2. Strateegiliste riskide hindamine toimub vähemalt kord aastas ja RMK arengukava koostamise käigus.
- 7.3. Strateegilisi riske hindab juhatus.
- 7.4. Kui juhatus leiab, et RMK arengukava eesmärkide täitmist või keskkonnaseisundit võivad ohustada riskid, mida pole protsessi riskide hindamisel oluliseks hinnatud või riskid, mida pole sõnastatud, korraldab vastava protsessi omanik uue protsessi riskide hindamise juhatuse tähelepanekuid arvestades.
- 7.5. Kui juhatus leiab, et RMK protsessidega kaasnevaid positiivseid mõjusid pole sõnastatud, korraldab vastava protsessi omanik uue protsessi positiivsete mõjude hindamise juhatuse tähelepanekuid arvestades.